

3.1.2022

Muutoksenhakijat:

Rymättylän Kirkkotien katusuunnitelman vaikutusalueen kiinteistönomistajat ja asukkaat, yhteensä 8 kpl asianosaisia.

Asiamies / yhteyshenkilö:

Turun hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

ASIA: Hallintovalitus koskien Naantalin kaupungin teknisen lautakunnan päätöksiä 24.11.2021 (§ 135) ja 29.9.2021 (§ 108), liittyen kuulutukseen 2021/113 : Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmat 2021. (*liite 1)

TIIVISTELMÄ HALLINTOVALITUKSESTA

Muutoksenhakijat (8 henkilöä) ovat jättäneet tämän hallintovalituksen Turun hallinto-oikeudelle 2.1.2022. Sen kohteena on Naantalin kaupungin teknisen lautakunnan päätökset Rymättylän Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmista 29.9.2021 (§ 108) ja 24.11.2021 (§ 135).

Allekirjoittajien mielestä **katujen asvaltointia ja katuvalaistusta sekä katujen oikaisua ja leventämistä ja raskaita hulevesiverkostoja sekä puuston poistamista tai vahingoittamista ei tule tehdä**. Perusteena ovat jopa valtakunnallisesti arvokkaan perinnemaiseman ja paikallisen kulttuuriperinnön suojeleminen, asukkaiden viihtyvyyteen, turvallisuuteen ja asuinympäristöön vaikuttavat tekijät, ympäristönsuojelu, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja vastuullisuus, tekniset hyödyt sekä merkittävät kustannussäästöt Naantalin kaupungille. Nyt tehdyt suunnitelmat ja päätökset perustuvat puutteelliseen valmisteluun.

Asukkaat vaativat uuden katusuunnitelman valmistelua ja täydentämistä useilla asiantuntija-lausunnoilla: Varsinais-Suomen ely-keskus, Rymättylä-seura, Rymättylän Kirkkojärvi-yhdistys ry, luontokartoitus (lepakkoselvitys) ja puuasiantuntija sekä museovirasto ja/tai Varsinais-Suomen vastuumuseo.

Asukkaiden esittämät muutokset ja ratkaisut ovat teknisesti toimivia ja järkeviä, perusteltuja ja vastuullisia ja lakiin perustuvia. Ne ovat täysin Naantalin kaupunginvaltuuston päättämien kaupunkistrategian ja ympäristöohjelman 2020–2024 mukaisia.

Allekirjoittaneet pyytävät Turun hallinto-oikeutta kumoamaan Naantalin teknisen lautakunnan päätöksen 29.9.2021 (§ 108). Katusuunnitelmat tulee palauttaa uuteen valmisteluun täydennettäväksi ja uudelleen päätettäväksi. Päivitetystä katusuunnitelmasta tulee huomioida tässä hallintovalituksessa esitetyt vaatimukset ja niiden perustelut.

TAUSTAA

Rymättylän Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien alueen kiinteistönomistajat ja asukkaat tekivät 27.8.2021 yhteisen muistutuksen Naantalin kaupungin teknisen lautakunnan (*myöhemmin TEKLA) esittämiin, kuulutuksen 2021/113 (2.6.2021, §73) mukaisiin Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmiin (*myöhemmin katusuunnitelma). Muistutuksella on 11 allekirjoittajaa, jotka ovat kaikki asianosaisia. Allekirjoittajat edustavat enemmistöä katusuunnitelman vaikutusalueen kiinteistöjen omistajista.

Tekninen lautakunta hyväksyi kokouksessaan 29.9.2021 (§ 108) katusuunnitelman teknisen johtajan esityksen perusteella ilman muutoksia eli asianosaisten muistutuksia tai Varsinais-Suomen vastuumuseon lausuntoa (*liite 4) ei otettu päätöksessä lainkaan huomioon.

TEKLA:n 29.9.2021 kokouksen pöytäkirjan muutoksenhakuohjeissa oli virhe edellä mainitun katusuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen § 108 osalta. TEKLA:n alkuperäisessä muutoksenhakuohjeessa (*liite 5) ohjeistettiin oikaisuvaatimuksen jättämiseen. Asianosaiset toimittivat alkuperäisen ohjeistuksen mukaisesti 28.10.2021 päivätyn oikaisuvaatimuksen TEKLA:lle. Perustelut esittelimme saatekirjeessä, jossa totesimme mm. saman oikaisuvaatimusohjeistuksen olleen käytössä Naantalin katusuunnitelmissa 29.9.2021 lisäksi myös aikaisemminkin, ainakin 16.12.2020 (§104) ja 30.9.2020 (§76).
(*liite 7: Kirje_Vastine_Muutoksenhakumenettely_2021-10-28.pdf)

TEKLA päätti kokouksessaan 24.11.2021 (§ 135) jättää oikaisuvaatimuksen täysin käsittelemättä vedoten omaan virheeseensä, ja ohjeisti nyt korjatuissa muutoksenhakuohjeissaan (*liite 6) valitusosoitteeksi Turun hallinto-oikeuden.

TEKLA toimitti päätöksen tiedoksi asiamiehellemme sähköpostitse 1.12.2021 (*liite 13), jolloin määräpäivä valitukselle on viimeistään ma.3.1.2022. Tämä hallintovalitus on tehty kyseisen uuden muutoksenhakuohjeistuksen perusteella. Allekirjoittaneiden muutoksenhakuoikeuden ja oikeusturvan varmistamiseksi tämä hallintovalitus tulee kohdistaa 29.9.2021 (§ 108) ja 24.11.2021 (§ 135) tehtyihin päätöksiin katusuunnitelmasta.

JOHDANTO

Koska tekniset katusuunnitelmat eivät anna riittävän oikeaa käsitystä kohdealueesta eivätkä Naantalin virkahenkilöt tai luottamushenkilöt saati Turun hallinto-oikeuden tuomarit välttämättä tunne kyseistä katualuetta, esitämme seuraavat valokuvat kohdealueesta.

Nykyisellään Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien 'kadut' palvelevat lähinnä muutamien omakotikiinteistöjen tonttiajoliikennettä, ja ne muodostavat kauniin, rauhallisen, tunnelmallisen ja kylämäisen soratiemiljöön – perinteisen kylätien tai kärrytien, historiallisen kyläraitin, mitä paikalliset asukkaat arvostavat.

Valokuvat Kirkkotieltä elokuulta 2021.

VAATIMUKSET JA PERUSTELUT

KOHTA 1: Valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaan perinnemaiseman sekä paikallis- ja kulttuurihistorian sekä historiallisten teiden suojelutarpeiden kunnioittaminen.

Luonnonsuojelulain 6§:n mukaan: "Kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan". Esitetty katusuunnitelma on vahvassa ristiriidassa edellä mainitun kanssa. Katurakentamiselle ja katuvalaistukselle ei ole asemakaavaan, uudisrakentamiseen tai liikennemäärien kasvuun tai yleiseen etuun liittyviä merkittäviä tai pakottavia perusteita.

Rymättylän kirkko lähiympäristöineen on valtakunnallisesti erittäin merkittävä, suojeltu perinne- ja kulttuurimaisema. Rymättylän ensimmäinen kirkko on rakennettu jo 1300-luvulla, ja voidaan perustellusti olettaa nykyisen Kirkkotien muodostuneen jo silloin luontaiseksi ja merkittäväksi kulkuväyläksi paikallisille asukkaille, maanviljelijöille ja kalastajille, jotka kokoontuivat paikalle ympäri saaristoa. Kirkkotien molemmin puolin kallioidella on sijainnut kaksikin tuulimyllyä.

Museoviraston määritelmiä: "**Historialliset tiet** voidaan jakaa 1) maakunnallisiin teihin eli ns. valtateihin, jotka ovat maakuntia ja niiden hallintokeskuksia ja pitäjiä toisiinsa yhdistäviä teitä, 2) **paikallisteihin** eli kylien väliseen ja **kyliltä kirkolle** johtavaan tieverkostoon ja 3) kylien sisäisiin teihin ja polkuihin (esim. peltotiet, myllytiet, karjapolut). Lisäksi: "**Kyläraitti on kylänpaikan läpi kulkeva tie, jonka varrelle tontit asuin- ja talousrakennuksineen ovat ryhmittyneet**". Mielestämme Rymättylän Kirkkotie täyttää molemmat määritelmät eli "historiallinen paikallistie" sekä "kyläraitti". (*Liite 12: Historialliset tiet, Ohje, Museovirasto 2017.)

Perinne- ja kulttuurimaisema ja tunnelmallinen miljöö voidaan tuhota vain yhden kerran. Vastaavia alueita on Naantalissa kaupungissa tai erityisesti sen saaristoalueilla erittäin vähän. Juuri siksi Rymättylän kirkonkylän paikallis- ja kulttuurihistoria on säilytettävä tuhoamiselta. Tästä syystä Kirkkotietä ja sen sivukatuja ei tule leventää, tielinjaa suoristaa, katupohjien kalliota räjäyttää ja louhia ja katuja asvaltoida eikä katuvalaistusta tule rakentaa, saati puustoa poistaa tai vahingoittaa. Ne ovat tarpeettomia ja ylimitoitettuja rakentamistoimenpiteitä. Nykyinen katuleveys 3.5m täyttää pelastustien tekniset vaatimukset. Esimerkiksi jätehuollon suuret ajoneuvot pystyvät ajamaan nykyisellä tiellä ongelmitta.

VAATIMUS 1.1:

TEKLA:n tulee huomioida päätöksessään ja uudessa katusuunnitelmassa konkreettisesti Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausunto (*liite 4) ja sen suositus, missä todetaan: "*Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavan. On hyvä, että tiesuunnitelma on laadittu siten, että olemassa olevat rakennukset on mahdollista säilyttää.*"

"Muun muassa leventämisen, asfaltin asentamisen ja katuvalaistuksen myötä tiemaiseman luonne muuttuisi. Suositeltavaa olisikin toteuttaa tiet sorapintaisina, jotta teiden kyläkuvalliset arvot säilyisivät paremmin."

Varsinais-Suomen vastuumuseo perustelee suositustaan lausunnossaan myös seuraavasti: "Kirkonkylän taajamaosayleiskaavassa (22.11.2010) suunnittelualue on osa maisemallisesti arvokasta aluetta (ma): "Kirkkolahden valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö" (Museovirasto 1993). Rymättylän Kirkkolahden maisemaan kuuluvat kirkon ja tapulin lisäksi Maskulaisen museotalo sekä vanha lainamakasiini. **Alueella tapahtuvan uudis- ja korjausrakentamisen ja alueella suoritettavien muiden toimenpiteiden tulee sopeutua alueen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin.** Aluetta koskevista toimenpiteistä tulee pyytää museoviraston lausunto. Kirkkotien varrelta on yleiskaavassa osoitettu suojeltavaksi kaksi tilaa, sk-3 24 ja sk-3 25 eli paikallisesti merkittävät Peltola ja Neuvola. Tien läheisyyteen sijoittuu myös muita inventoinnissa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi luokiteltuja tiloja kuten Huvikumpu, Toivola ja Kaista." (*liite 4)

VAATIMUS 1.2: Naantalin kaupungin tulee pyytää asianosaiselta yhteisöltä, Rymättylä-seura ry:ltä asiantuntijalausunto paikalliskulttuurihistoriasta ja katusuunnitelman vaikutuksista alueen maisemaan ja perinneympäristöön. Lisäksi museovirastolta tai Varsinais-Suomen vastuumuseolta tulee pyytää uusi, täydentävä lausunto Kirkkotien suojeluarvoista perustuen päivitettyihin katusuunnitelmiin. Katusuunnitelma on laadittu nyt puutteellisen valmistelun pohjalta, koska siinä ei ole huomioitu riittävästi alueen jopa valtakunnallisesti merkittäviä maisemallisia ja paikallisia kylä- ja kulttuurihistoriallisia arvoja.

KOHTA 2: Ympäristönsuojelun, vesiensuojelun, luonnonsuojelun sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tarpeet on huomioitava.

Katusuunnitelma on liikennetarpeeseen nähden ylimitoitettu ja suunnitelmassa ei ole arvioitu eikä otettu riittävästi huomioon katurakentamisen haitallisia ympäristövaikutuksia. Erytiskohteina ovat a) lepakkojen suojelu (LSL §49.1) ja b) Kirkkojärven suojelu sekä c) vanhojen jalopuiden suojelu.

a) Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a):n tiukasti suojeltuun lajistoon. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden elinympäristöjen, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Hävittämis- ja heikentämiskiellosta saa poiketa Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaan vain kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä. Allekirjoittajien mukaan tällaisia pakottavia syitä ei ole esitetty tähän katusuunnitelmaan liittyen.

Näihin eläinlajeihin kuuluu esim. pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*). Sekä Kirkkotiellä että Taipaleentiellä ja kirkon ympäristössä on tehty lukuisia lepakkohavaintoja luontoharrastajien toimesta 2021 sekä aikaisemmin, ja osa niistä on kirjattu kansalliseen Laji.fi havaintorekisteriin. Tietääksemme varsinaista lepakkotutkimusta tai -kartoitusta ei ole Rymättylän kirkonkylän alueella tehty, mutta kauempana ns. Herrankukkaron alueella on.

Katusuunnitelman vaikutusalueella on lukuisia vanhoja rakennuksia, suuria jalopuita sekä vanhoja puutarha-alueita, jotka soveltuvat erinomaisesti lepakkoyhdyskuntien lepo-, lisääntymis- ja ravinnonhaku ympäristöksi. Puiden kaataminen, tien rakentaminen, louhinta ja räjäytystyöt, katuvalaistus ja valosaaste sekä lisääntyvä liikenne ja meluhäiriöt ovat kaikki tekijöitä, jotka voivat hävittää tai heikentää lepakkojen elinympäristöjä katusuunnitelman vaikutusalueella. Taustatiedoksi oikeudelliseen harkintaan sopii mm. päätös KHO:2013:15.

b) Rymättylän Kirkkojärvi sijaitsee katusuunnitelma-alueen välittömässä läheisyydessä ja mm. hulevesivalumien ja ravinnehuuhtoutumien vaikutusalueella noin 100 metrin etäisyydellä. Kirkkojärvi on kärsinyt merkittävistä ympäristöhaitoista, kuten rehevöitymisestä ja sinilevästä, ja sen kunnostukseen on investoitu 20 vuoden kunnostuksen aikana huomattavia summia (yli 200.000 euroa?) niin yksityistä kuin julkista rahoitusta kuin EU:n aluekehitysrahaston avustustakin sekä mittava määrä vapaaehtoistyötä, kunnostamista, veden laadun seurantaa ja tutkimusta. Lisätietoa Rymättylän Kirkkojärvi-yhdistys ry:ltä yhdistyksen verkkosivulta www.kirkkojarvi.fi ja mm. <http://kirkkojarvi.fi/index.php/arkisto/9-uuuuiset/29-juttu-turun-sanomissa-23-5-2017>

Kirkkotien katusuunnitelmaan kuuluvan hulevesisuunnitelman mukaan hulevedet johdettaneen oletettavasti Kirkkojärveen. Hulevesisuunnitelmaa ei ole nyt esitetty riittävän laajasti katusuunnitelman osana eikä ympäristövaikutusten arviointia ole tietääksemme tehty eikä asianosaisia kuultu koko vaikutusalueelta. Kirkkojärven vesistön tilan vaarantaminen saattaa olla ristiriidassa järven kunnostukseen saatujen julkisen rahoituksen (kunta, valtio ja/tai EU aluekehitysrahasto) ja avustusten ehtojen kanssa. Lisäksi tulee esittää huolellisesti valmisteltu hulevesisuunnitelma Kirkkotieltä aina Kirkkojärven rantaan asti, koska katu- ja hulevesiverkoston kokonaissuunnitelma vaikuttaa järven tilaan. Katusuunnitelmasta ei voida päättää erikseen ennen kuin koko kokonaisuus vaikutuksineen, haittoineen ja riskeineen on selvitetty.

Ehdotettu hulevesiratkaisu (hulevesiputkisto, kaivot ja reunakiveys) on Kirkkotien perinnekatualueelle rakenteellisesti liian laaja, tarpeeton, kallis ja teknisesti mahdollisesti jopa toimimaton ratkaisu. Se saattaa myös lisätä merkittävästi purkuojan kautta haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten Kirkkojärven ravinnekuormitusta, rehevöitymistä, sinilevähaittoja ja kalakuolemia. Yleisesti käytössä olevien hulevesien erillisverkostojen (hulevesiputkistojen) tilalle suositellaan usein hidastettua / viivyttävää hulevesien käsittelyä, huokoisia, imeyttäviä pintamateriaaleja (*ei asvaltointia) yms.

– Tiedot perustuvat Vesitalous -lehden 6/2011 hulevesiä koskevaan erikoisnumeroon, sen tutkimustietoon ja asiantuntija-artikkeleihin. (*liite 11)

Kirkkotiellä hulevedet eivät aiheuta rakennuksille nyt kosteusongelmia: ne on perustettu kalliolle ja niissä on korkeat, tuulettuvat rossipohjat yms. Todisteena kosteudenhallinnan toimivuudesta on rakennusten yli 100 vuoden ikä, hyväkuntoisuus ja asuinkelpoisuus.

Yksittäisen puutarhan pienehköä, muutaman neliömetrin kokoista kosteutta keräävää painannetta ei pidä korjata kalliilla ja mittavalla, koko tiealueen satojen metrien pituisella asvaltinnilla ja raskailla hulevesirakenteilla, vaan kevyemmällä, edullisemmalla ja toimivammalla kohderatkaisulla. Kyseinen puutarhan painanne sijaitsee noin 30–40 metrin etäisyydellä Kirkkotien reunasta. Vaikka nyt ehdotettu hulevesiratkaisu toteutettaisiin koko

katualueella, niin puutarhan maasto, sadevesivalumia keräävä painanne ja ylärinne peruskallioineen ja vettä ohjaavine halkeamineen pysyy edelleen samana. Puutarhan kostea kohta voinee johtua myös pohjaveden nousemisesta – asiaa ei liene tutkittu? Hulevesiputkistolla ja asvaltoinnilla ei pystytä takaamaan parannusta nykyiseen asiantilaan, vaan rakentaminen voi jopa pahentaa tilannetta. Katusuunnitelmassa tulee esittää päätöksentekijöille vaihtoehtoinen, kevyempiä rakennustoimia edellyttävä hulevesiratkaisu, joka perustuu tien säilyttämiseen nykyisellään sorapintaisena.

c) Jalopuiden / arvopuiden suojelu: Kirkkotien kalliopohjan räjäyttäminen ja louhiminen, hulevesirakenteet sekä tien perustus ja asvaltointi tuhoavat vääjäämättä istutetut tai luonnonvaraiset, yli 100-vuotiaat jalopuut, kuten tammet ja saarnet Toivolan (Kirkkotie 10) ja Peltolan (Kirkkotie 7) kiinteistöjen kohdalla.

Vaikka TEKLA:n päätöksessä 29.09.2021 (§ 108) kirjoitetaan, että puusto ja kasvillisuus pyritään säilyttämään, niin tässä kohdassa tienrakennus tarkoittaa käytännössä vanhojen arvopuiden nopeaa ja ennenaikaista tuhoutumista. Myös kuvassa näkyvä aita on esitetty katusuunnitelmassa poistettavaksi, mikä on allekirjoittajien mielestä perusteeton vaatimus.

Valokuva: _____, poistettava aita ja tuhoutumisvaarassa olevat arvopuut.

Katurakentaminen vahingoittaa vanhoja, puistomaisia jalopuita eli yli 100-vuotiaita tammia ja saarnia: puiden juuret katkotaan tien puolelta (yli 50 % juuristosta), ja ravinnemaa vaihtuu kivimurskeeseen ja soraan, mikä estää ravinteiden ja veden saantia sekä altistaa tuulivaurioille, jopa puiden kaatumiselle. Asvaltti tukahduttaa juuristoa, ja puiden luontainen vedensaanti häiriintyy (pinta- ja hulevedet), mikä edesauttaa puiden latvuston kuivumista ja nopeuttaa puiden kuolemista. Vastaavaa asfalttitienvirherakentamista liian lähelle arvopuita on tapahtunut mm. Turussa Ruissalon Kansanpuistontielle lehmyskujanteella, missä puut on 2018 jouduttu katkaisemaan ja leikkaamaan torsoiksi tai pahimmin vaurioituneet kaatamaan pois.

Valokuva: Ruissalon Kansanpuistontie v.2018 ja lehmuskujanteen vahingoittuneita puita.

VAATIMUS 2.1: TEKLA:n tulee tilata asiantuntijalta lepakkotutkimus Kirkkotien ja Taipaleentien alueelta sekä kirkonkylän keskustan ja Kirkkojärven alueelta. Kartoitus tulee tehdä vuonna 2022 tai 2023 vähint. 3–4 kerralla eri kuukausien aikana (kesäkuu–syyskuu).

VAATIMUS 2.2: TEKLA:n tulee hankkia asiantuntijalausunnat katusuunnitelman hulevesisuunnitelman mahdollisista ympäristövaikutuksista Kirkkojärven ainakin Rymättylän Kirkkojärvi-yhdistys ry:ltä (*asianosainen suojeluyhdistys) sekä valvovalta viranomaiselta Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.

VAATIMUS 2.3: TEKLA:n tulee tilata puolueettoman puistopuiden / jalopuiden asiantuntijan lausunto katusuunnitelman puustovaikutuksista ja mahdollisista riskeistä. Katusuunnitelman tavoitteena tulee olla puiden säilyttäminen keskeisenä osana perinne- ja kulttuurimaisemaa.

VAATIMUS 2.4: TEKLA:n tulee hankkia Varsinais-Suomen ELY-keskukselta kokonaisarvio ja lausunto katusuunnitelmasta, valaistussuunnitelmasta ja hulevesisuunnitelmasta perustuen edeltävissä kohdissa 2.1–2.3 mainittuihin erillisiin asiantuntijaselvityksiin. Tarvittaessa tulee tehdä poikkeamistarvehakemus katusuunnitelmalle.

VAATIMUS 2.5: Katusuunnitelma, hulevesisuunnitelma ja valaistussuunnitelma tulee palauttaa kokonaisuudessaan uuteen valmisteluun ja päätöksentekoon. Valmistelun tulee perustua mm. edellä mainittuihin asiantuntijaselvityksiin ja -lausuntoihin. Katusuunnitelmassa tulee esittää päätöksentekijöille kevyempään rakentamiseen perustuva edullisempi, nykyisen perinnetien säilyttämiseen perustuva vaihtoehto.

Nykyiset suunnitelmat eivät toteuta Naantalin ympäristöohjelman 2020–2024 ja kaupunkistrategian päätöksiä (*liite 9, sivu 9): *”Naantalin kaupunkistrategian 2022 mukaan kaupunki aikoo toimia vastuullisesti ympäristön parhaaksi. Ympäristövastuullisuutta toteutetaan parhaiten käyttämällä riittävästi harkintaa ja ajantasaista tietoa päätöksenteon tukena ja punnitsemalla päätöksiä useampien eri vaihtoehtojen välillä. Tavoitteena on valita vaihtoehdoista kokonaisuutena paras vaihtoehto. Ympäristövaikutusten arviointi on tärkeä osa päätöksentekoa.”*

KOHTA 3: Tekniset ratkaisut, asvaltointi ja katuvalaistus sekä rakentamisen mittakaava.

Naantalin kaupunki / suunnitteluinsinööri perustelee 25.5.2021 katusuunnitelmaa vesihuoltoverkoston aiheuttamilla tarpeilla: *"Alueen eteläosassa on kiireellinen tarve rakentaa ajanmukainen vesihuoltojärjestelmä"*. Allekirjoittaneet kannattavat vesihuoltojärjestelmän rakentamista, mutta ovat tyytymättömiä katusuunnitelmassa esitettyyn tekniseen toteutukseen ja katurakentamisen ylimitoitettuun laajuuteen.

Koska kyseinen vesihuoltosuunnitelma ja sen rakentamisen perustelut ja tekniset vaikutukset katusuunnitelmaan eivät ole olleet osa esitettyä katusuunnitelmaa, on katusuunnitelma tältä osin puutteellinen. Asukkailla ei ole ollut mahdollisuutta kommentoida katusuunnitelmaa ko. puuttuvien tietojen perusteella. Toisaalta kun asukkaat ovat esittäneet muistutuksessaan viittauksia mm. viemärointiin ja vesihuoltoon liittyen, ne on ohitettu perustellen, etteivät ne kuulu katusuunnitelmaan... Asukkaat ovat kuitenkin miettineet tai ehdottaneet ratkaisuja, joilla pyritään minimoimaan katualueen rakentamistarve ja mahdolliset haitalliset ympäristövaikutukset. Asianosaiset halusivat selvittää vaihtoehtoisen viemärointiratkaisun lyhintä ja edullisinta reittiä Ahteentaantien – Kirkkojärventien olemassa olevaan runkolinjaan. Tavoitteenamme katusuunnitelman toteuttamisessa on perinneympäristön, luonnon ja maiseman säilyttäminen, toimivien teknisten vaihtoehtojen ehdottaminen ja kustannussäästöt kaupungille.

VAATIMUS 3.1: Katujen asvaltointia ei tule tehdä. Asvaltointiin perustelut katusuunnitelmassa eivät sovi Kirkkotien ja sen sivukatujen – käytännössä tonttijoliittymien – nykytodellisuuteen ja lähivuosien liikennetarpeisiin.
– TEKLA toteaa 29.9.2021: *"Naantalin kaupungin ylläpitämien sorakatuojen määrä on erittäin vähäinen."* (*liite 8 : Muistutusyhteenvedo, asia no. 4).

VASTAUS: Juuri siksi perinneteiden / kylänraittien säilyttäminen on arvokasta Naantalissa ja saaristoalueella Rymättylän kirkonkylässä. Muistutamme, että Kirkkotien suunnitellulla uudella asvaltointialueella on vain 8 kiinteistöä, joista vakituksessa asuinkäytössä on vain kuusi taloa. Naantalin keskustan alueella asukasmäärät ovat monisatakertaiset, lisäksi vilkas turistiliikenne, joten liikenne- ja käyttömäärät eivät ole vertailukelpoinen peruste.

– TEKLA 29.9.2021: *"Ylläpidollisesta näkökulmasta sorapintainen ajorata vaatii hoitotoimenpiteitä enemmän kuin hyvin perustettu asfaltoitu ajorata."* (*liite 8 : Muistutusyhteenvedo, asia no. 4).

VASTAUS: Katusuunnitelmassa esitetty katurakentaminen on erittäin kallis ja jopa riskialtis investointi johtuen tienpohjan peruskalliosta ja suurten asuinrakennusten läheisyydestä. Asvaltointi- ja katuvalaistusinvestoinnin tuottama säästö on erittäin kyseenalainen ja takaisinmaksuaika ylläpitokustannusten säästön kautta kestäisi useita vuosikymmeniä. Hoitotarvetta ja hoitokustannuksia ajatellessa täytyy huomioida myös tien käyttömäärät. Kirkkotien ym. kohdalla tien käyttömäärät ja hoitotarve on erittäin vähäinen nykyisin. Käytännössä Naantalin kaupunki on ajanut tielle muutaman sorakuorman ja lanannut

tieosuuden korkeintaan kerran 3 vuodessa asukkaiden sitä erikseen pyydettyä / vaadittua. Talvihoitokustannukset ovat soratien ja asfalttitiien osalta samat. Asukkaiden esittämä soratien säilyttäminen on edullisin ja kokonaistaloudellisin vaihtoehto Naantalın kaupungille.

VAATIMUS 3.2: Palstantien asfaltointipäätös on peruutettava: peruste on täysin sama kuin Porhonkujan kohdalla on jo hyväksytty.

TEKLA 29.9.2021: *"Porhonkuja on lyhytensä vuoksi tonttiliittymän oloinen."* (*liite 8 : Muistutusyhteen veto, asia no. 4).

VASTAUS: Palstantien päässä on vain yksi omakotikiinteistö, joka on asuinkäytössä. Kiinteistön omistajat ja muut allekirjoittajat vastustavat tien leventämistä, asfaltointia, katuvalaistusta ja suunnitelmaan merkittyjen uusien ojien kaivamista sekä puiden kaatamista, koska se on täysin tarpeetonta, kallista ja kustannustehotonta, viihtyisyyttä vähentävää sekä perinnemaisemakuvalle vahingollista. Myöskin hulevesi- tai vesihuoltorakentaminen on tarpeetonta kyseisellä katuosuudella. Nykyiset tienvarsiot voidaan avata ja olemassa oleva viemärointi kulkee jo toista reittiä Neuvolan kautta.

Valokuva: Palstantie elokuu ja joulukuu 2021

VAATIMUS 3.3: Saiturintien asfaltointi- ja katuvalaistuspäätös, hulevesiverkosto sekä autojen kääntöpaikka on poistettava katusuunnitelmasta: peruste on täysin sama kuin Porhonkujan kohdalla on jo hyväksytty eli tien lyhyys ja käyttötarkoitus. Lisäksi katualuetta ei ole lunastettu kaupungin omistukseen.

TEKLA 29.9.2021: *"Porhonkuja on lyhytensä vuoksi tonttiliittymän oloinen."* (*liite 8 : Muistutusyhteen veto, asia no. 4).

VASTAUS: Saiturintien päässä ei ole asutusta ja nykyistä traktoritietä (Saiturintien ns. "katualuetta") ei ole tietojemme mukaan edes lunastettu kaupungille. Pohjoispuoliselle tontille on myös jo toinenkin ajoyhteys Vanhan Ahteentaantien kautta. Hulevesien kulun parantaminen onnistuu parhaiten nykyisten avo-ojien avaamisella ja vesien johtamisella olemassa olevaan, tien alittavaan putkeen Kirkkotie 14 autotallin ja aidan länsipäässä.

Valokuva: Saiturintien traktoriajouura tammikuussa 2022

Olemassa oleva asemakaava on pääasiassa vanhentunut Kirkkotien alueelta, ja esim. uudisrakentamistarvetta tai kasvanutta liikennemääräpainetta tai muuta yleisen edun mukaista tarvetta Kirkkotien tai Saiturintien katurakentamiselle tai katuvalaistukselle ei ole.

VAATIMUS 3.4: Virheellinen päätöspäätösperuste koskien Kirkkotien ja Saiturintien katuvalaistusta: TEKLA:n mainitsema "vakiintunut tapa" ei saa kävellä tarkoituksenmukaisuusharkinnan ja kaupungin korkeimman toimielimen eli kaupunginvaltuuston omien päätösten, kuten Naantalin ympäristöohjelman 2020–2024 (*päättös §20, Naantalin kaupunginvaltuusto 16.3.2020) ja kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 16.3.2018) yli. Päätös on peruutettava. Katusuunnitelmassa esitetty katuvalaistus ja asfaltointi on poistettava kokonaisuudessaan kaupungin ympäristöohjelman vastaisena, tarpeettomana sekä asukkaita, perinnemaisemaa, luontoa ja ympäristöä häiritsevänä.

TEKLA 29.9.2021: *"Kaupungilla on vakiintunut tapa valaista myös tonttikadut niitä rakentaessa. Valaistuksen tarkoitus on valaista kulkuväylät siten, että niillä on turvallista ja viihtyisää liikkua myös pimeään aikaan."* (*liite 8 : Muistutusyhteenvedo, asia no. 4).

VASTAUS: TEKLA:n mainitsema "vakiintunut tapa" on riittämätön päätöspäätösperuste. Alueen asukkaat ja käyttäjät kokevat katuvalaistuksen päinvastoin tarpeettomana, häiritsevänä, viihtyisyyttä vähentävänä sekä turvattomuutta lisäävänä. Kirkkotien esitetty asfaltointi, kadun leventäminen, oikaisu ja katuvalaistus johtaisi sekä läpiajoliikenteen lisääntymiseen että ajonopeuksien kasvamiseen, mikä päinvastoin heikentäisi turvallisuutta. Liikennemerkki 30 km/h nopeusrajoituksesta ei ole mikään toimiva hidaste syrjäkylillä, eikä edes Naantalin keskustassa puuttuvan nopeusvalvonnan vuoksi...

”Väärä valo voi sairastuttaa”.

”Valosaaste tarkoittaa kaikkea keinovalon aiheuttamaa haittaa”, määrittelee tutkijatohtori Leena Tähkämö Aalto-yliopistosta. ”Valosaasteesta kärsivät niin ihmiset, eläimet kuin kasvitkin. Valosaasteen määrä on todennäköisesti lisääntynyt viime vuosisadalla nopeammin ja levinnyt laajemmalle kuin mikään muu ympäristökuormituksen muoto. Silti emme osaa vielä arvioida valosaasteen vaikutuksia.” (*lähde: Suomen akatemia, tiedeverkkojulkaisu Tietysti.fi 3.4.2017: <https://www.aka.fi/tietysti/tekniikka/nyt-pinnalla1/vaara-valo-voi-sairastuttaa/#0a53851e>)

Arkkitehti ja valaistusasiantuntija Marjut Kauppinen kirjoittaa Kirkko ja Kaupunki -lehdessä 15.12.2017 ulkovalaistuksesta Helsingissä mm. seuraavasti:

- ”Hämärää pidetään turhan isona riskinä. Pimeys kuuluu myös kaupunkiin, jos Marjut Kauppiselta kysytään.”
- ”Hän kehuu Suomenlinnaa, jossa täytyy talvi-iltaisina miettiä, missä voi kävellä. Kruunuvuorenrannassa on päätetty, että jokaista puistoa ei valaista.”
- ”Kauppinen varaisi kirkkaan ulkovalaistuksen vain liikenteen solmukohtiin, vilkkaille teille, asemille ja aukioille, joilla kulkee paljon väkeä.”
- ”Mutta jos paikassa ei ole hirveästi liikennettä eikä turvallisuusriskejä, niin minusta valaistussuunnittelussa kannattaa panostaa tunnelmaan.”

VAATIMUS 3.5: **Valaistussuunnitelma:** Mikäli katuvalaistussuunnitelmaa ei peruuteta kokonaisuudessaan, Naantalin kaupungin tulee teettää ja esittää **yksityiskohtainen valaistussuunnitelma** katusuunnitelman osana ja liitteenä uudelleen päätettäväksi, sisältäen sijoittelun lisäksi mm. pylväskorkeudet, valotehot, valojen suuntaus, ajastus ja himmennysratkaisu. Suunnitelmassa tulee huomioida mm. lepakkojen suojele, perinnemaiseman suojele, asukkaiden viihtyisyys ja toiveet sekä valosaasteen minimointi.

KOHTA 4: Asukkaiden, kiinteistönomistajien ja muiden asianosaisten tarpeiden ja mielipiteiden huomioiminen kunnallisessa päätöksenteossa.

VAATIMUS 4.1: Kaupungin ei tule ryhtyä rakentamistoimiin kiistanalaisen asian ollessa käsittelyssä eri muutoksenhaku- tai päätöksentekovaiheissa (toimenpidekielto). Katusuunnitelman keskeiset tekniset liitetiedostot on päivätty 21.5.2021, jolloin koko katualuetta ja yksityisalueita koskeva Naantalin kaupungin lunastusmenettely oli kesken eikä se ollut lainvoimainen suunnitteluvaiheessa. Katualue lienee muuttunut olennaisesti, ainakin Saiturintien osalta. Nykyinen katusuunnitelma siihen suoraan tai välillisesti vaikuttavine oheissuunnitelmineen (hulevedet, katuvalaistus, vesihuoltojärjestelmän rakentaminen) on esitetty päätettäväksi ennen aikaisesti, keskeneräisenä ja/tai puutteellisesti ja rakentamisen mittakaavalta ylimitoitettuna liikennetarpeisiin, katujen käyttöön ja ympäristöön suhteutettuna. Asianosaisten esittämiä huomautuksia tai lausuntoja ei ole toistaiseksi huomioitu katusuunnitelmassa tai päätöksenteossa lainkaan tai ei ainakaan olennaisilta osiltaan ja riittävässä määrin.

KOHTA 5: Naantalın kaupungin omien päätösten ja keskeisten strategioiden huomioimatta jättäminen TEKLA:n suunnittelussa ja päätöksenteossa.

VAATIMUS 5.1: TEKLA:n tulee korjata päätöksensä 29.09.2021 (§ 108) ja valmistella uusi katusuunnitelma noudattaen Naantalın kaupunginvaltuuston päätöksiä kaupunkistrategiassa ja ympäristöohjelmassa ja niiden strategisia linjauksia sekä noudattaen tässä valituksessa esitettyjä muita yksilöityjä vaatimuksia ja perusteluita.

TEKLA viittaa asvaltoinnin ja katuvalaistuksen perusteluissa Naantalın ”yleiseen käytäntöön” tai ”vakiintuneeseen tapaan” (*liite 8 : Muistutusyhteenvedo, asia no. 4 ja 5)

Tekninen lautakunta ei ole huomionnut valmistelussa ja päätöksessään 29.09.2021 (§ 108) riittävästi Naantalın kaupungin omia aikaisempia päätöksiä, kuten kaupunki- ja ympäristövastuullisuusstrategioita. Ne on kuitenkin kaupungin ylin päätöksentekuelin eli kaupunginvaltuusto päättänyt ja hyväksynyt. Päätösten noudattaminen on kuntademokratian toteutumisen, hyvän hallinnon sekä asukkaiden edun ja yleisen edun mukaista ja välttämätöntä. Nämä päätökset tulee myös TEKLA:n huomioida sekä katurakentamisen suunnittelussa että käytännön toimenpiteissä. Katso lainauksia / otteita sekä kommenttejamme alla.

NAANTALIN KAUPUNKISTRATEGIA 2022, sivu 6 (liite 10):

”Naantali tarjoaa mahdollisuuksia asukkaille ja yhteisöille aktiiviseen toimintaan kaupungin kehittämiseksi. Asukkaiden ja yhteisöjen mielipiteitä haetaan, kuunnellaan ja otetaan huomioon asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.”

→ KOMMENTTI: Tätä tärkeätä Naantalın kaupunginvaltuuston päätöstä ei ole noudatettu riittävästi valituksen kohteena olevan katusuunnitelman valmistelussa ja päätöksenteossa.

NAANTALIN YMPÄRISTÖOHJELMA 2020–2024, Naantalın kaupunginvaltuusto 16.3.2020, §20, (liite 9). Päätökset pääosin laiminlyöty katusuunnitelmassa. Poimintoja:

Sivu 4:

- ”Kaupunkiympäristöä rakennetaan viisaasti luonnon monimuotoisuutta ylläpitävin ratkaisuin ja luonnonmukaisia prosesseja hyödyntäen.”
- ”Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi pyritään sekä päästöjen vähentämiseen, että hiilinielujen ylläpitoon ja kasvattamiseen.”
- ”Kaupungin kestävä kehityksen mukainen toiminta ottaa huomioon tulevaisuuden naantalilaisen hyvän elämänlaadun jo tänään tehdyin harkituin valinnoin ja päätöksin. Ympäristövastuullisuus on vahva osa Naantalın kaupungin imagoa ja todellinen kilpailuvaltti niin asuin- kuin yrityksen sijaintipaikkaakin harkittaessa.
- ”Kaupungin ympäristöohjelman keskeisimpänä tavoitteena on säilyttää Naantalın luonnonympäristö kauniina, terveellisenä ja monimuotoisena ja kehittää kaupungin toimintaa ympäristövastuulliseksi. Paikallinen ilma, maaperä ja vesi ovat tulevaisuuden Naantalissa puhtaita, ja lähiympäristö tukee asukkaiden terveyttä tarjoten myös mahdollisuuksia luonnossa elpymiseen ja rentoutumiseen.”

Sivu 6: "Pienet ja isommat arjen teot"

"Naantalissa on tehty jo lukuisia pienempiä ja isompia ympäristöystävällisiä toimenpiteitä. Esimerkiksi kaupungin katuvalaistusta on uusittu led-valoihin ja kaupungin kiinteistöihin on asennettu ilmalämpöpumppuja, mitkä toimenpiteinä ovat tuoneet merkittäviäkin taloudellisia säästöjä."

→ KOMMENTTI: Suurin ympäristö- ja vastuullisuusteko olisi jättää tarpeeton katurakentaminen, peruskallion räjäytys ja louhinta, asvaltointi ja katuvalaistus tekemättä. Katso myös alla, seuraavan kappaleen virke ja lainaus "toteuttamatta jättäminen".

Sivu 9 lainaus ympäristöohjelmasta (*liite 9): "Naantalin kaupunkistrategian 2022 mukaan kaupunki aikoo toimia vastuullisesti ympäristön parhaaksi. Ympäristövastuullisuutta toteutetaan parhaiten käyttämällä riittävästi harkintaa ja ajantasaista tietoa päätöksenteon tukena ja punnitsemalla päätöksiä useampien eri vaihtoehtojen välillä. Tavoitteena on valita vaihtoehdoista kokonaisuutena paras vaihtoehto. Ympäristövaikutusten arviointi on tärkeä osa päätöksentekoa. Myös toteuttamatta jättäminen on vaihtoehto silloin kun päätös johtaisi sellaiseen yleisen edun kannalta epäsuotuisaan ja peruuttamattomaan menetykseen, jota ei voitaisi mitenkään korvata tai kompensoida. Kaupungin toiminnan tulee olla johdonmukaista ympäristövastuullisuuden toteutumiseksi aidosti. Tekemällä kestäviä ja rohkeita ratkaisuja luodaan vahvat edellytykset tulevaisuudessa menestymiseen."

"Kaupunki vaalii kaupungin rakennetun ja luontoympäristön arvokkaita piirteitä sekä toteuttaa kestävän kehityksen mukaisia periaatteita toiminnoissaan", linjaa Naantalin kaupunkistrategia 2022, Kärkihanke 3, kaupunginvaltuuston päätös 16.3.2018 (liite 10, sivu 14).

→ KOMMENTTI: Paljon viisaita ja ajankohtaisia sanoja, joiden soisi toteutuvan myös Naantalin kaupungin käytännön toimenpiteissä esimerkiksi juuri valituksen kohteena olevassa katusuunnitelmassa. Toivomme Naantalin kaupunginvaltuuston päättämien strategialinjausten ja kärkihankkeiden toteutuvan myös käytännön toimenpiteissä esimerkiksi Rymättylän Kirkkotien ja sen sivukatujen alueella.

Pyydämme kunnioittaen Turun hallinto-oikeutta kumoamaan Naantalin teknisen lautakunnan päätöksen 29.9.2021 (§ 108) ensisijaisesti kokonaisuudessaan tai toissijaisesti vähintään merkittäviltä osiltaan, sekä päätöksellään velvoittamaan Naantalin kaupunki ja sen tekninen lautakunta valmistelemaan uusi katusuunnitelma päätöksentekoa varten siten, että siinä on huomioitu tässä hallintovalituksessa esittämämme huomautukset ja vaatimukset sekä niiden perustelut. Oikeudenkäyntimaksua ei tule veloittaa muutoksenhakijoilta, jos hallinto-oikeus muuttaa Naantalin kaupungin päätöstä muutoksenhakijoiden eduksi joko osittain tai kokonaisuudessaan.

Kunnioittaen,

Hallintovalituksen allekirjoittajat, Rymättylässä 3.1.2022:

LIITELUETTELO

Liite 1 : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 2.6.2021_Katusuunnitelmaehdotus ja liitteet_Tunnus 2021131-8 : Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmat 2021. (*suunnitelmaselostus ja useita liitetiedostoja)

<https://www.naantali.fi/fi/kirkkotien-saiturintien-porhonkujan-ja-palstantien-katusuunnitelmat>

Liite 2 : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 24.11.2021_Pykälä 135_Tunnus 2021221-5.PDF

- Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmaehdotuksien vahvist.

<http://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021221-5>

Liite 2-B : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 24-11-2021_Muutoksenhakuohje_Tunnus 2021221-23-0.PDF

Liite 3 : Naantali tekninen lautakunta: Pöytäkirja 29.09.2021/Pykälä 108

- Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmaehdotuksien vahvist.

<http://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021180-7>

Liite 4: Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo / lausunto 14.9.2021 Kirkkotien, Saiturintien, Porhonkujan ja Palstantien katusuunnitelmista, Rymättylä

<http://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/kokous/2021180-7-9001.PDF>

Liite 5 : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 29.09.2021_Pykälä 108_Muutoksenhaku_ALKUPERÄISET OHJEET_Oikaisuvaatimus

Liite 6 : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 29.09.2021_Pykälä 108_Muutoksenhakuohjeet_KORJATUT OHJEET_Tunnus 2021180-20-0

<http://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/kokous/2021180-20-0.PDF>

Liite 7: Kirje_Vastine_Muutoksenhakumenettely_2021-10-28.pdf

Liite 8 : Naantali tekninen lautakunta_Pöytäkirja 29.09.2021_Pykälä 108_Muistutukset_Yhteenvetotaulukko_Tunnus 2021180-7-9355.PDF

<http://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/kokous/2021180-7-9355.PDF>

Liite 9 : Naantalin ympäristöohjelma 2020–2024

Liite 10 : Naantalin kaupunkistrategia 2022, Kärkihanke 3 (sivu 14)

Liite 11 : Vesitalous -lehden 6/2011 hulevesiä koskeva erikoisnumero

Liite 12 : Historialliset tiet, Ohje. Museovirasto 2017

<https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/historialliset-tiet-ohje-2017.pdf>

Liite 13 : Naantalin tiedoksi 24.11.2021 kokouksesta asianosaisille, s-posti 1.12.2021. – muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Kts. myös Liite 2-B.